

Oraindik ez gaude maiatzean. Laster iritsiko gara. Eta Frantziako gobernuak beldur dio maiatzari. Izan ere, gobernu batentzat 68.eko Maiatza arriskutsua da. Aurtengo estudiante burrukak ikusirik 68.eko Maiatza ez ote den berrituko dago jendea. o/o45-k gertatuko dela uste du, batzu desiratzen, beste batzu beldurrez. Apirillean hasi ote da maiatza aurten?.

Apirilaren lehen partean oso mugitua izan da Frantziako Unibertsitateetan. Kale-manifestazioak direla, eskola uzteak direla, grebak, protestak... Gobernuak ezarri nahi duen erreformaren kontra altxatu dira ikasleak. Baina ez ikasleak bakarrik. Apirilaren hamaseian, Unibertsitateetako Lehendakariak ere estudianteeekin bat egin dute erreforma horren aurka.

Gizarte-aztertzaileek seriotan hartzen dute estudianteen errebolta hau. Ez da, oraingo honetan, ihaz eta beste urteetan, irriparre maliziati batekin, esan ohi zena errepikatzen, halegia, estudianteak kalera udaberriko eguzkiak eraginda ateratzen direla. Milaka asko atera baitira kalera, bai Parisen eta bai probintzietan. Ezkerreko alderdiak berekin daukate, gainera, estudianteak. Interesgarri, bestalde, Parisen kontra-manifestazio bat gobernuaren aldekoek egin nahi izan dutenean, 800 estudiante besterik ez direla bildu jakitea.

Ekintza hauetan denetan, estudianteak biziki seriotan jokutzen ari dira. Probokatzailerik ez dute onhartu nahi. Eta UNEF, estudiante komunistek zuzendutako sindikatuak esan duenez, manifestazioetan, eta lehertzera eta desegitera doazen horik "elementu inkontrolatu" batzu besterik ez dira; eta gainera, gobernuak du hor interesik handiena, hain zuzen herriaren aurrean estudianteen mugimendua deskreditatzekoa. Ez dute tranpa horretan estudianteen sindikatuak erori nahi.

Estudianteen seriotasun honi sozio-ekonomiazko egoera larria erantsi, eta hona hemen gobernuak, leher ez dakion, arreta hendiz erabili beharko duen mugimendua. Irakurleak artikulua hau irakurtzen duenerako ez dakigu zain egoeratan aurkituko den arazoa, baina oraingoz ez estudianteak ez gobernukoek dute amore eman nahi. Indar neurtzen bezala

ari dira orain. Sindikatuen eta Gobernuaren arteko elkarrizketarik ez da, hala ere, hautsi.

Erreformaren aurka

Inoxentea dirudi Gobernuak ezarri nahi duen erreforma, maliziarik eta txarrak gabea. Ministroak esan duenez, "estudioak premia ekonomikoetara egokitu eta moldatu beharra dago". Unibertsitateak ez du lanik-gabeakoak produzitzen duen makina bat bezala aurrerantzean funtzionatzerik. Urtero urtero, Frantzia, 25 mila edo 30 mila estudiante, karrera amaitzean, estudioen arauera legokiekeen lanik gabe gelditzen dira, inkesta batek erakutsi duenez. 1970ean Unibertsitateetik atereen artetik, bost urte geroago, %50-k bakarrik bilatu du lehen momentutik ikasleak zegokien lana.

Egoera honi erremedioren bat jarri nahi dio Gobernuak. Selektibitatea ezarri nahi du erreforma horrekin. Gobernuaren nahitara, diplomak eskuratzea askoz ere zailagoa izanen litzateke. Are gehiago: karrerak oro errebisatu egin nahi ditu, erizpide nagusi bezala estudio horien etorkizun profesionala kontutan edukirik. Letrazko karrera asko desagertu egingo lirateke kriterio horrekin.

Frantziako 76 unibertsitateok gustura gutituko litzuzke Gobernuak, horrela zentralizazio handiago sortuz. Kostatuko zaio. Saint-Etienne-eko Unibertsitateko Lehendakariak esan duenez, erabaki hori hamar urte atzera egitea litzateke. Erreforma horrekin, honek dioenez, eskualde zenbait Unibertsitate gabe uzten dira, gizarte-segregazio bat sortzen da unibertsitariengan eta lanpostuen arazorik ez da konpontzen.

Erreformaren aurkariak Frantziako Unibertsitatearen tradizioaren kontrako jokabide bat bezala hartzen dute Gobernuaren erreforma hori.

Unibertsitatearen geroa

Frantziako Unibertsitateak bizi duen egoera hau ez da une honetakoa, kojunturala. Krisi oso gogorra da. Unibertsitatearen beraren eginkizuna eta funtzioa da hemen, eztabaidagai bezala, azpian dagoena. Unibertsitatea zertarako?, hona sustraian bertan dagoen galdera. Batzuren ustez, Unibertsitateak ja

kintza eman behar du, kultura hedatu, izpiritua aberastu behar du. Beste batzurentzat, hori dena ondo dago, baina ofizio bat egiteko ere prestatu egin behar du. Baina nola lanbide bat eskain lezake selekzioerik eta lanarekiko estudioen egokitzerik ez baldin bada? Ezaguna da letrazko karriera egin duten askok eta askok ez dutela dagokiekeen lanbiderik bilatzerik. Zer egin, ba? Gobernuak nahi duen bezala, ikasketak beharkizun ekonomikoetara moldatu? Baina ez ote da hori Unibertsitatea entpresen morroi bilakatzea, kapitalaren zerbitzari bihurtzea?

Ba dirudi Unibertsitatearen egitura bera dela gaur egun krisian dagoena. Zein eginkizun eman behar zaio gizarte? Hona eztabaida nagusia. Gizarte kapitalistaren morrontza-leku ez baina askatasun-gune izan dadin nahi badugu, "etengabeko formazioari" as-

koz ere garrantzi handiagoa eman beharko diogu, hain zuzen eskulanaren eta burulanaren arteko egokitze hori aberasgarri izan ahal dadin.

Unibertsitatearen lekuaren hauzia betidanikoa izanik ere, Frantziako egoeran are nabarmenago dago, inguruagatik. Esan nahi baita, ekonomiazko krisi honekin diru-arazoa eta lan-bilaketaren zailtasunak handiagotu egin direla. Eta gero, 1950ean 16 unibertsitate-hiri eta 200.000 estudiante baldin baziren, gaur egun 32tik gora dira unibertsitate-hiriak eta unibertsitariak 800.000. Gizarte-zati garrantzitsua da, bai kantitatez eta bai kalitatez.

Joan Mari Torrealdai

HIRUGARREN MUNDUA

mauritania

Herri tiki baten drama.

Ixilaren harlosa erori da Sahararen gainera. Askatasuna lortu baino lehen galdu egin zuen Herri horretan ez dakigu zer jazotzen den.. Noizbehinka POLISARIO burrukalariaren danbatakoren baten berri jakiten dugu, baina berriz ere ixila.

Marokko-rentzat irabazbide, Sahara-rentzat zapalibide eta Espainiarentzat ihesbide gertatu den Madrileko akordio hura, Mauritaniarentzat drama ger-

tatu da. Izan ere, Herri tiki baten dramarik handiena hauxe da: bere askatasuna lortu eta finkatu aurretik, beste Herri tikiren baten zapaltzaile gertatu beharra.

Herri handia da Mauritania lurraldez (1.800.000 km²), baina tikia bizilagunez (1.400.000) eta tikiagoa ekonomi eta politik indarrez. Orain dela hamabost urte lortu zuen Mauritaniak bere politik askatasuna Frantziagandik. Eta basamortuan sorturiko Herri hau ahalegindu da urte hauetan bere pobretasunetik irteten eta bere politik bidea urratzen, baina oraindik ere bere arazo nagusienak hortxe ditu bizi eta idazten dakitenak. Orain dela hamabost urte bost unibertsital ikasle bakarrik zituen Mauritaniak; gaur egun ez dira bi milatara iristen.

Mauritaniak kidetasun handia du Sahararekin, bai geografi aldetik, bai arraza aldetik eta bai kultura aldetik o/o 75 arabiarrak dira; besteak beltzak. Aurrenek artzantzan dute gehienbat bere bizibidea; beltzek, berriz, hegoaldean bizi dira, eta nekazaritzatik jaten dute.

Mauritaniaren aberastasunik handiena burdin eta kobre hobiak dira.

Orain dela urtebete nazionaldu egin zituen gobernuak, eta ordutik horien emana handitu egin da: horrela Afrika osoan hamargarren lurraldea da Mauritania burdina gehien produzitzen dutenen artean.

Mauritaniak anaia du alde askotatik Sahara Herria, eta POLISARIOko lagun batek esan zuenez, Mauritaniako Herriak funtsean nahi duena Sahararen askatasuna da, bere eta Marokko-ren artean beste Herri bat egon zedin ere bai; baina Marokkiar Gobernuak Saharan dituen bere asmo eta interesetan Mauritania ere nahastea lortu du.

Paulo Agirrebaltzategi